SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD.

A°. 1860. Vrijdag 6 Januarij. N°. 1.

PRIJS per JAAR voor *Samarang* ƒ 12.—
" " " buiten *Samarang* " 14.—
Na TWEE *ure zullen er geene Advertentiën meer aangenomen worden.*

DIT ADVERTENTIE-BLAD WORDT IEDEREN VRIJDAG UITGEGEVEN.

De prijs der Advertentiën, is van *een* tot *tien* woorden *een gulden*; verder voor iedere *vijf* woorden *vijftig cents* of ½ *recepis*, behalve het zegelregt voor den Lande.

BIJ DIT BLAD BEHOORT EEN BIJVOEGSEL.

OFFICIEEL GEDEELTE.

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

Buitenzorg, *den 25sten December* 1859. *(No. 7.)*
(Staatsblad No. 110)

Gelezen, enz.

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Er in toe te stemmen, dat tot het afdoen der zaken, bedoeld bij Art. 108 van het reglement op de regtelijke organisatie en het beleid der justitie in *Nederlandsch-Indie*, door den resident van *Soerabaija* mede te *Modjokerto* zittingen gehouden worden.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Buitenzorg, *den 21sten December* 1859 *(No. 8)*

Overwegende, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: enz.

Ten tweede: Te bepalen, dat voortaan, in navolging van hetgeen ter zake in *Nederland* gebruikelijk is, de voorwaarden en bestekken van uitbestedingen enz. bij de deswege in de Javasche courant te plaatsen aankondigingen niet meer zullen worden opgenomen, doch door de betrokkene autoriteiten ter inzage van belanghebbenden zullen worden gelegd op zoodanige plaatsen als daartoe geschikt bevonden worden, en welke in de aankondigingen moeten worden bekend gemaakt.

Ten Derde: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van den 17den Augustus 1859 La. A, No. 9. is aan den heer Z. A. Eeckhout, laatstelijk notaris te Soerabaija, thans met verlof in Nederland verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van den lande.

Door zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal zijn de volgende beschikkingen genomen:

CIVIEL-DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Tot adsistent-resident van Lebak (residentie Bantam), de adsistent-resident van Panaroekan (residentie Bezoeki) *J. J. W. Boers.*

Tot adsistent-resident van Panaroekan (residentie Bezoeki), de benoemde adsistent-resident van Lebak (residentie Bantam) *J. H. van der Crab.*

Tot secretaris der residentie Soerabaija, de eerste kommies bij de directie van financien *Chs. Tromp.*

Tot griffier bij de regtbank van omgang in de derde afdeeling op Java, de griffier bij den landraad te Samarang Mr. *H. N. Grobbee.*

Tot kommies tevens griffier bij den landraad te Billiton, de tijdelijk buitengewone klerk bij de algemeene rekenkamer *A. A. Demelinne.*

Tot fungerend secretaris bij de regtbank van burgerlijke en lijf-straffelijke zaken te Palembang en auditeur militair aldaar, de ambtenaar der eerste klasse Mr. *P. C. Maas Geesteranus*, laatst waarnemend griffier bij den buitengewonen omgaanden regter in de vierde afdeeling op Java.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de opzigter der derde klasse bij de burgerlijke openbare werken *E. W. Kuijpers.*

GESTELD:

Ter beschikking van den resident van de Westerafdeeling van Borneo, de opziener bij de houtbosschen in de residentie Madioen *D. Macalester Loup.*

SCHUTTERIJEN, ENZ.

Bij de Bataviasche Schutterij.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de tweede luitenant *D. W. Schiff.*

Op zijn verzoek, eervol, de tweede luitenant *W. H. Herklots.*

BENOEMD:

Tot eersten luitenant, de eervol ontslagen eerste luitenant bij dezelfde schutterij *C. F. W. Wiggers van Kerchem.*

Tot tweede luitenants, de schutter Mr. *Th. Schuurman, J. Hz., W. J. van den Broek*, Mr. *C. W. H. van Schelle*, Mr. *A. W. F. de Jong* en *C. Vriesendorp.*

MILITAIR-DEPARTEMENT.

INGETROKKEN:

Op zijn verzoek, het aan den officier van gezondheid der derde klasse, *A. Schultz*, verleend tweejarig verlof naar Nederland.

ONTSLAGEN:

Uit Z. M. militaire dienst, de eerste luitenant der infanterie *F. C. Timmler.*

GEPLAATST:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Ngawi, de officier van gezondheid der 2de klasse *J. J. James*, thans ter beschikking te Batavia.

OVERGEPLAATST:

Bij het 1ste bataillon infanterie te Djokdjokarta, de majoor *A. Abeleven*, van het 8ste bataillon te Ngawi,

BEVORDERD:

Bij de Militaire geneeskundige dienst.

Tot dirigerenden officier van gezondheid der eerste klasse, de dirigerende officier van gezondheid der tweede klasse *A. E. Waszklewicz.*

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse *J. A. James.*

BEKENDMAKINGEN.

Debiteuren aan het Vendu-departement te *Samarang*, over de maand September jl. worden bij deze herinnerd dat de aanzuivering van hun Debet vóór of uiterlijk op ultimo dezer moet geschieden, bij gebreke waarvan de betaling in regten zal worden gevorderd.

SAMARANG, *De Super-Intendent,*
den 5 Januarij 1860. KEIJZER.

De Resident van *Samarang* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat krachtens 's Gouvernements besluit dd. 29 December jl. No. 10, in de gevallen bedoeld bij artikel 42 van het Reglement op het binnenlandsch bestuur (Staatsblad 1819 No. 16, de functien van Resident van *Samarang* zullen worden uitgeoefend door den Adsistent Resident voor de Policie alhier *Mr. F. A. LOUDON.*

SAMARANG, *De Resident voornoemd:*
den 4den Januarij 1860. D. C. A. VAN HOGENDORP.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

Aangeslagen Vendutiën.

Op DONDERDAG den 12den Januarij, voor het Woonhuis van den Officier van Gezondheid *P. Berliner.*

Advertentiën.

MENGELWERK EN BIJDRAGEN.

EENE SCHETS DOOR MINA.

De vloed van menschen stroomde uit twee tegenovergestelde rigtingen voort, zonder, naar het scheen, ooit te zullen stilstaan of verminderen. Ieder vervolgde zijnen weg, zonder zich één oogenblik te laten ophouden door het gerommel van wagens met ijzerwerk beladen, het uitglippen der paarden op de natte en smerige steenen, het kletteren van den regen op de parapluien, of door het gewoel en gedruisch eener drukke straat, op den levendigsten tijd van den dag. En toch hoevele hartstogten wemelen dáár dooreen. Hoevele uiteenloopende belangen, onbevredigde wenschen of teleurgestelde verwachtingen worden daar rond gedragen. Hoevele smarten wonen er in de harten dier heen en wedergaande menschenmassa. Hoevele tranen vloeiden er niet kortelings uit die oogen, die wel werden afgewischt, doch die maar al te duidelijk sporen op de aangezigten achterlieten, te kennelijk om geloochend te kunnen worden, en die veeleer voorspellen dat het oog nog niet is uitgeweend, dat de bron waaruit zij voortkwamen nog niet is opgedroogd, dat de wond die ze te voorschijn riep, nog niet is genezen.

Dat de teekenen van rouw en droefheid, thans de algemeen heerschende zijn, dat angst, gejaagdheid en spanning op ieder gelaat te lezen staat, valt iederen opmerkzamen beschouwer dadelijk in het oog, en wien zou zulk bevreemden, want wien klonk de vreeselijke mare, niet donderend in de ooren? „De cholera is weder in Nederland! is weder in dezen stad!" Daar staan de jaren 1832, 1833, 1848 en 1849, van nieuws met bloedig schrift voor onze verbeelding. Nog bloeden onze harten van de wonden toen geslagen, nog dragen wij rouw over de verliezen toen geleden, nog drukt ons het gevoel van gemis ter neder, der toen aan ons ontrukten! Wij hadden hen zoo lief, wij stonden aan hunne sterfbedden, vervuld met de verschrikkelijke foltering van niets, niets te kunnen doen, terwijl het leven van die geliefde voorwerpen zoo in de waagschaal hing; wat pijnigende gedachten bestormden onze ziel, hoe hevig voelden wij het hart kloppen, met welk eene moeite haalden wij adem! Hoe angstig was ons streven om toch *iets* te doen, ten einde de smart te lenigen, of de pijnen te doen verminderen, al vermogten wij ook niet het gevaar af te weren! Doch helaas! alles vruchteloos, offer moest gebragt, het beminde leengoed terug gegeven worden. De *dood* en wel onder de afzigtelijkste gedaante had de overwinning behaald! De dood! Eene wereld vol smart ligt in dit enkele woord, het is een tweesnijdend zwaard, dat het dierbaarste van ons hart vermoordende, zoo diep in de borst dringt, dat zich alles om ons heen verdonkert, ofschoon ook de zon op millioenen gelukkigen schijnt.

De bloem is afgevallen, het gras is verdord, welhaast kent men de plaats van hun aanwezen niet meer. Uit onze gedachten dierbare betrekkingen, of geliefde vrienden, zijt gij intusschen niet verdwenen, daarin leeft gij steeds voort! en, al was het, dat de tijd, het bittere en hevige aan onze smarten ontnam, zijn magt is evenwel te beperkt om uwe nagedachtenis uit te wisschen. Neen uit uwe graven rijzen er deugden op, van zachtmoedigheid, liefde, barmhartigheid en vrede, die niet zullen nalaten zegen en vreugde door de wereld te verspreiden. „Voorzeker uit elke traan op het graf van geliefden geplengd, spruit eene opwelling tot iets goeds en edels. In de voetstappen van de verdelgster, ontluiken schoone bloemen, die hare magt tarten, en de donkere weg, die zij gebaand heeft, wordt een pad van licht dat naar den hemel leidt.

Wie, wie zou het echter wraken, dat — daar weder dien engel des doods onder ons roddwaart, en zijn alvernielend zwaard op eene ontzettende wijze over ons zwaait — nu, die akelige beelden uit het verledene met vernieuwde kracht voor onze verbeelding treden? Wie zou het bevreemden, dat wij er van spreken en mededeelen, wat wij toen gezien, geleden, en ondervonden hebben. De schilderij toen geteekend, is gebleven de

---

kleuren alleen waren verflaauwd, maar thans worden die kleuren, met penseelen in bloed en tranen gedoopt, weder opgehaald.

Brengen wij ons de lente van 1849 voor den geest, toen alles groen en als met een nieuw leven was bezield, toen men waarde, dat door de koude van den winter, ook die vreesselijke vijandin gestorven was. Helaas! hoe bedroog men zich, zij was slechts verkleund geweest, en thans vervolgde zij met onwederstaanbare kracht hare vernieuwde loopbaan. Is het lente en zomer in de natuur, het is winter in veler gemoederen. Noch lente noch zomer kunnen uwe verschrikkelijke vaart stuiten, ook lentebloem en zomervrucht bukt voor uwe magt. Getuige hiervan eveneens 1833. Alles ademt geest en leven, want de zomer met al haar pracht en haar rijkdom is daar, met volle stroomen vloeijen den mensch levensvreugd en levensgenot tegen, doch op eens houdt dat op, alles treurt en zucht, en roept: „de cholera is weder in de stad!" En toen men in 1832 de herfstmaand reeds was ingetreden, toen de bladeren reeds goud en de boomvruchten reeds rijp begonnen te worden, toen de zon al vroeger ter ruste neigde, de schaduwen van den nacht des avonds en des morgens zich langer uitbreidden, en den mensch predikten, „vergankelijkheid!" toen verhief zich immers op eenmaal een krachtiger stem dan deze. Daar klonk voor de eerste maal de bazuin door de straten en het weergalmde: „Menschenkind! bereid uw huis, want de winter uws levens is nabij." Gelijk de herfstdraden die zich aan boom en plant vasthechten, door eenen enkelen zonnestraal verbroken worden, zoo ook zullen de teederste banden van liefde en vriendschap op eenmaal mededoogenloos van een gereten worden, want...., de cholera is in de stad. Schrikkelijke tijding! Nog dacht men haar aan de duinen van Scheveningen, en hoopte dat zij in de golven haar bestaan zou verliezen, zie daar hoort men, dat zij landwaarts in, — als een verteerend vuur van stad tot stad en van huis tot huis — voort loopt.

Ook de stad onzer inwoning is er een droevig toonbeeld van, ook hier heeft zij haar gruwzaam altaar opgerigt, en niet minder dan menschenoffers eischte zij daarop. Langs de straten der druk bezochte stad, heerscht wel dezelfde beweging, als op andere tijden, doch hoe mat hoe vreugdeloos ziet men die menigte door elkander dwalen, 't is als vreest men elkander aan te zien of aan te spreken, want met ieder nieuw gesprek hoort men van nieuwe slagtoffers, en op ieders gelaat meent men reeds de beginselen dier gevreesde ziekte te ontdekken. Het is goed, dat de zon zich achter nevelen verbergt, want haar verwarmende gloed, kan toch geen warmte noch leven in de als versteende lijders brengen, en hare heldere stralen waren slechts bespotters van die treurende en sombere aangezigten. Thans is zij in overeenstemming met den toestand dergenen, die toch bijna geen acht op haar slaan. Het is of men voor alles onverschillig is, behalve voor die ééne zaak, voor *„de cholera."*

„Die mensch moet wel een bijzonder geluk ten deel zijn gevallen," hoort men twee sprekende elkander toevoegen, "want in dagen zag ik zulk een opgeruimd gezigt niet, als dien jongman toont, die ons daar voorbij gaat."

„Ziet gij die aansprekers der dooden, die daar van van huis tot huis gaan? Welk een treffend gezigt, zij behooren bij elkander, en echter dragen, zij onderscheidene teekenen, de een draagt het witte rouwfloërs voor eenen jeugdigen, de andere het zwarte voor eenen bejaarden doode. Zij hebben in last om het doodsberigt over te brengen van eenen werkzamen huisvader en zijne beminnelijke zeventienjarige dochter. Zoomervruchten en lentebloemen, zoo wordt gij te gelijk geveld!

(Wordt vervolgd.)

BOEK-HANDEL

VAN

DE GROOT, KOLFF & CO.

SAMARANG.

Brade. Bouwkundig Handboek, met Atlas.
Scholl. De Gids voor Machinisten.
Delaunay. Gronden der Mechanica.
Bourne. Leerboek over het Stoomwerktuig.
Bernoulli's Vademecum. Bouw- en Werktuigkunde.
Templeton. Werktuigkunde.
Storm Buijsing. Waterbouwkunde, met Atlas.
Bouillet. Dictionnaire des Sciences, des Lettres et des Arts.
id. Dictionnaire d'Histoire et de Géographie.
Bomhoff. Dictionnaire Français-Hollandais et Hollandais Français.
id. Nieuw groot Nederduitsch Woordenboek.
Jaeger. Pocket-Dictionary.
Weiland. Nieuw groot Nederduitsch Woordenboek.
Kramers. Geopraphisch Woordenboek.
id. Algemeene Kunstwoordentolk.
id. id. (verkort.)
van Hoevëll. Classisch Woordenboek.

Soijer. Nieuw Kookboek.
Stam. Fijne Keuken. (1637)
De Volmaakte Geldersche Keukenmeid.
De Hedendaagsche Banketbakker.
Kokkie Bitja. Indisch Kookboek, vijfde druk.

BOEK-HANDEL

VAN (1535)

DE GROOT KOLFF & CO.,

SAMARANG.

VAN DE PERS GEKOMEN:

ZAK-ALMANAK

voor het jaar 1860,

ingerigt tot Koopmans-, Kantoor- en Huishoudelijk gebruik. Prijs. *f* 2.—
Franco per Post met een Kantoor-Almanak. „ 3.—

KANTOOR-ALMANAK

voor 1860,

Onopgeplakt *f* —.½ Opgeplakt *f* 1.—
Almanak met Dames portretten. *f* 1.—

Verkrijgbaar

BIJ (1636)

DE GROOT, KOLFF & CO., SAMARANG.

KONINKLIJKE BESLUITEN

VAN DEN 16den OCTOBER 1859,
VASTSTELLENDE
DE TRACTEMENTEN, VERLOFSTRACTEMENTEN EN PENSIOENEN
VAN DE
OFFICIEREN DIENENDE BIJ HET LEGER IN NEDERLANDSCH INDIE
EN
HUNNE WEDUWEN.
Prijs. *f* 1.—

Kantoor-Kalender

voor 1860.

Prijs *f* 4.— Franco per post *f* 5.—
Uitgegeven en verkrijgbaar bij
(1610) DE GROOT, KOLFF & CO.

UITGEPAKT:

EEN GROOT FACTUUR

BLANCO BOEKEN,

(Parijsch Fabriekaat)

in geheel Lederen banden, met Koperen Hoeken, in stellen

VAN

Grootboek.	Courant-Rekening.
Journaal.	Kassa- en
Memoriaal.	Copieboek.

VOORTS:

Eene groote sortering kleine *BIJBOEKEN*, in alle formaten en dikten, tevens geschikt voor Landheeren.
Verkrijgbaar tegen *uiterst lage* prijzen, bij
(1638) DE GROOT, KOLFF & CO.

TRANSPORT-ETABLISSEMENT

TE

NGAWIE.

Voortdurend zijn er PRAAUWEN te bekomen voor het transport van Producten, van *Solo* naar *Soerabaija*; te bevragen aldaar
(1642) bij C. C. CRAMER, qq.

Wegens vertrek te Koop:

Een gedresseerd Sandelwood RIJPAARD, van den Ridmeester **HOOLBOOM**; gestald bij den Kapitein DIEDERIKS op *Karangbidara*. (1645)

MUZIJK-VEREENIGING

ST. CECILIA.

VOCAAL- EN INSTRUMENTAAL

CONCERT

VOOR HEEREN LEDEN EN HUNNE DAMES,

op Donderdag den 19e. Januarij 1860.

PROGRAMMA:

1. Concert-ouverture. *Grüne.*
2. Elégie, pour Violoncelle. *Charles Meijer.*
3. Duo de l'Opera: Anne de Boulen. *Donizetti.*
4. Grusz aus der Ferne, — Musikalisches Intermezzo. *Verhulst.*

5. Ouverture: der Berggeist. *Spohr.*
6. Grande Fantaisie pour Piano. *Döhler.*
7. Trio de l'Opera: Guillaume Tell. *Rossini.*
8. Ouverture: la Muette de Portici. *Auber.*

Voor vreemdelingen zullen toegangs-billetten verkrijgbaar zijn à *f* 4.—

Namens de Directie:
De Secretaris,
(18) W. R. SEVERING.

HOLLOWAY'S PILLEN.

Gebrek aan spijsvertering, ongesteldheid der maag en lever, zwakte.—Dit is de trapswijze overgang eener ongesteldheid welke door verscheidene Engelschen in Java en Indië ondervonden wordt, na een kort verblijf aldaar. Indien zij dadelijk hunnen toevlugt genomen hadden tot deze Pillen konden ze in Indie gebleven zijn en behoefden ze geen verlof aan te vragen om huiswaarts te keeren voor de herstelling hunner gezondheid. Hoe bovenmate ook deze ziekelijke personen verzwakt zijn, eenige weinige dosis van Holloway's Pillen verbeteren de spijsvertering en herstellen de maag en lever. Deze wonderbare Pillen hergeven aan elk ligchaamsgestel, dat door een verblijf in de verzengde luchtstreek uitgeput is, deszelfs veerkracht, en op Java hebben de uitwerkselen derzelve algemeene bewondering verwekt. In alle ongesteldheden is het voor jong en oud raadzaam onmiddelijke toevlugt te nemen tot deze veilige en zekere bloedreinigers.

De prijzen zijn als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 1.—, *f* 3.—, *f* 5.—
Potjes Zalf à „ 1.—, „ 3.—, „ 5.—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Ze zijn op franco aanvrage à contant te bekomen:

Te *Soerabaija*	bij	LE ROY & CO.
„	„	MOSSEMBEKKER & CO.
„ *Banjoemaas*	„	M. S. CHERIMAN.
„ *Djocjacarta*	„	DEKKENS & CO.
„	„	Wed. C. W. V. D. LAAN.
„ *Soeracarta*	„	W. VELDMAN en Wed. SAFFINGER.
„ *Salatiga*	„	F. KRUTHOFFER.
„ *Tagal*	„	Mevrouw de Wed. VAN DORT.
„	„	A. J. VAN DER VOORT.
„ *Cheribon*	„	W. GALISTAN.
„ *Buitenzorg*	„	P. SCHREUDER.
„ *Samarang*	„	DE GROOT, KOLFF & CO., H. L. DE LYON, NOOTBAAR & JOOSTEN en

(19) bij SOESMAN & CO.

VERTREKDAGEN DER

STOOMBOOT OENARANG.

Wind en Weêr zulks toelatende.

van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAIJA,
3den en 18den Januarij en 2den Februarij,
van SAMARANG naar SOERABAIJA,
6den en 21sten Januarij en 5den Februarij,
van SOERABAIJA naar SAMARANG en BATAVIA,
25sten December, 10den en 25sten Januarij,
van SAMARANG naar BATAVIA,
27sten December, 12den en 27sten Januarij.

De Boekhouders,
Er. C. WERMUTH.
(1620) C. S. VAN HEEKEREN.

NAAR ROTTERDAM

WORDT PASSAGE AANGEBODEN

met het snelzeilend Barkschip

STAATSRAAD VAN DER HOUVEN,

Kapitein

J. HEIJMERIKS.

Deze bodem zal van hier direct naar *Rotterdam* vertrekken in de tweede helft der maand Januarij en biedt eene allezins aanbevelenswaardige gelegenheid aan voor den overvoer van familiën en enkele personen. Aan boord bevindt zich een kundig

GENEESHEER.

Nadere informatiën te bekomen bij
De Agenten,
(1622) VAN MAANEN & CO.

H. ZEHE,

Mr. ZADELMAKER,

recommandeert zich aan tot het vervaardigen en herstellen van alle soorten Wagen- en Bendictuigen, Zadels en alles wat tot het vak behoort.

Waarborgt de beste grondstof, nette en soliede bewerking, gelijk aan Europeesch werk.

Tevens worden door hem vervaardigd:

Sabelkoppels met en zonder Leeuwenkoppen

(naar verlangde grootte.)

Alle bestellingen zullen spoedig uitgevoerd en de prijzen billijk gesteld worden.

SPEKSTRAAT, No. 544. (1640)

TE HUUR

met 1o. Februarij a. s.:

het wel en aangenaam gelegen HUIS, naast de R. C. Kerk, à *f* 75 's maands; te bevragen bij den Tokohouder
(20) H. L. DE LYON.

TE HUUR

OM DADELIJK TE AANVAARDEN:

Een gedeelte van een Pakhuis, zeer gunstig voor den Handel gelegen. (21)
Informatiën bij de *Uitgevers dezes.*

EEN GEHUWD

HOLLANDER,

30 jaren oud, bekend met de *moderne talen*, zag zich gaarne ten spoedigste geplaatst op een Handels-Kantoor, op eene Fabriek, of op eene andere landelijke onderneming. (22)

Adres Letter Z. bij de *Uitgevers dezes*, brieven franco.

EENE DAME, welke tegen een Salaris van *f* **80.**— à *f* **100.**— 's maands, eene betrekking als **Gouvernante** op een landgoed te *Djocjokarta* verlangd, om aan 3 à 4 meisjes van 8 tot 10 jaren, het *lager onderwijs*, het *Fransch* en *Piano spel* te leeren, adresseere zich onder Lett. H. met gefranceerden brief aan de Uitgevers van dit Blad. (1644)

De 1ste Stadsgeneesheer ***de Ruijter*** woont voorloopig in zijn eigen Huis, te *Doewet*, zijnde de weg naar *Pelloran*, nabij den *Bodjongschen weg*, laatst bewoond door den Heer *SIBENIUS TRIP.* (1650)

Bij acte op heden sub No. 155, voor mij Notaris en getuigen gepasseerd, hebben de Heeren GEORGIUS LEONARDUS DORREPAAL en Jonkheer PIETER DRUYVESTEYN, beide kooplieden, wonende te *Samarang*, en de firma J. CEZARD & Co., canterende te *Batavia*, een Vennootschap aangegaan, tot voortzetting der te *Samarang* gevestigde firma DORREPAAL & Co., waarvan alleen de eerstgenoemde de teekening heeft, en de twee laatstgenoemde Vennooten *en Commandite* deelen, aanvangende 1o. Januarij 1860 en eindigende 31 December 1861.

Deze bekendmaking geschied in opvolging van art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

SAMARANG, A. F. LENS,
30 *December* 1859. (23) *Notaris.*

De ondergeteekenden hebben heden hunne Generale Volmagt gegeven aan de Heeren CHR. VAN LENNEP en C. NORTIER Azn., met magt om zoo gezamentlijk als afzonderlijk te handelen.

SAMARANG, DORREPAAL & CO.
1o. *Januarij* 1860. (24)

Geboorten.

Bevallen van eene *DOCHTER, Z. de Vicq de Cumptich*, Echtgenoote van
BANARAN, A. R. SOESMAN.
22 *December* 1859. (1646)

Bevallen van eenen *ZOON* L. MAC GILLAVRY, geb. *Horst.* (1647)
GOENOONG PATTIE bij OENARANG, 23 *December.*

Voorspoedig bevallen van één *ZOONTJE C. B. J. Vaillant*, Echtgenoot van (1648)
SAMARANG, 24 *Dec.* 1859. J. A. DIACONT.

Voorspoedig bevallen van een *ZOON* M. L. VAN OSSENBRUGGEN, geb. *Lucardie.*
SAMARANG, *den 30sten December* 1859. (1649)

SAMARANG.

Het vertrek der Landmail is uitgesteld tot Zaturdag 7 Januarij. — Brieven worden aangenomen tot 4 *ure des namiddags.*

— Wij maken het publiek bekend dat de Telegraafkantoren *Muntok*, *Singapore* en *Palembang* thans voor de publieke correspondentie zijn opengesteld.

Het tarief is voorloopig bepaald op *f* 5.— van *Batavia* naar *Singapore*, *f* 2.50 van *Batavia* naar *Muntok*, *f* 2.50 van *Muntok* naar *Singapore*, *f* 5.— van *Batavia* naar *Palembang* en *f* 2.50 van *Muntok* naar *Palembang*, voor een enkelvoudig berigt bestaande uit 12 woorden.

DE MUZYK TE SAMARANG.

Reeds meermalen werd in onze bladen de kreet aangeheven dat er te *Samarang* geene liefhebberij voor muzijk is, dat de Concerten slecht bezocht worden, enz., doch onzes inziens, ten onregte. Wij vragen verschooning aan onze geachte musici voor onze meening; maar wij gelooven dat op *Samarang* wel hetzelfde van toepassing zal zijn, wat overal elders geldt: geeft ons goede muzijk, en wij verlangen niets liever dan ze te hooren. Toen door den Heer *Morbotter*, die altijd blaakt voor al wat schoon is, het denkbeeld werd geopperd om een Schutters-muzijk-korps op te rigten, heeft hij toen niet van alle zijden medewerking ondervonden, en hebben de milde vrijwillige bijdragen der Samarangsche burgerij dat korps niet tot heden toe in stand gehouden? Het is in korten tijd tot eene zekere hoogte gekomen, en toen, — na nog eenige maanden ongeveer stationair te zijn gebleven, jammerlijk weder gedaald tot eene laagte, dat er al zeer weinig belangstelling meer bij het publiek voor deze instelling over is. En toch zoude er niet veel toebehooren om het weder met krachtige hand op den regten weg te brengen, en het tot een sieraad van onze stad te maken. Zoude men altijd wel van de juiste middelen gebruik gemaakt hebben, om het doel dat men voorstaat, te bereiken? De directie onzer Muzijk-Vereeniging St. Cecilia heeft in deze eene belangrijke maatregel genomen. Zij heeft met veel moeite en groote onkosten eenen directeur voor haar orkest verkregen, in den Heer *F. Hachmeister*, een Rus van geboorte, doch in Duitschland opgevoed, en van zijne vroegste jeugd af grondig in de theorie der muzijk onderwezen. Hij ontving zijn eerste muzikaal onderrigt op het orgel; en dit is zijn hoofd-instrument gebleven, hoewel hij verscheidene strijk- en blaas-instrumenten bespeelt en grondig kent.

Wij waren gisteren avond op een door hem gegeven Concert (*) in de gelegenheid zijn talent op de Piano te bewonderen, en kunnen verklaren reeds alleen hierdoor hoogelijk met hem te zijn ingenomen. Het was vooral de meesterlijke voordragt van het Rondo Capricioso van Mendelssohn Bartholdy, welke onmiddelijk deed zien dat het geen gewoon dilettant, maar de ware kunstenaar was, die den grooten meester vertolkte. Zijne andere voordragten *(La Berceuse van Chopin, Galop di Bravoura van Schulhoff, en le Reveil du Lion van Kontzky)* deden zijn veelzijdig talent en gevoelvol spel op de schoonste wijze uitkomen.

Hij vergastte ons nog op een orkest-stuk van zijne compositie, dat hij in der haast een paar dagen na zijne aankomst te *Samarang* had gecomponeerd als eene proeve om met eenvoudige middelen en betrekkelijk zwakke krachten een goed effect daar te stellen. Deze proeve kunnen wij volkomen gelukt noemen, en wij houden ons verzekerd, dat als de Heer *Hachmeister* in dezen geest voortgaat het orkest der Muzijk-Vereeniging te leiden en te oefenen, hij betere resultaten zal verkrijgen dan door het laten instuderen van zware werken van eenen *Spohr, Mendelssohn, Beethoven* en anderen. Laten de meer volleerde leden van het orkest hun verlangen naar de zamengestelde en geleerde muzijk nog eenigen tijd varen ter wille van de minder geoefenden (ook het publiek is nog niet op de hoogte om ze eigenlijk te kunnen genieten), dan zullen wij ons weldra in de steeds klimmende volmaking van het orkest kunnen verheugen; — en dan zal voorzeker het Samarangsch publiek niet achterwege blijven met levendige blijken van bijval en belangstelling.

(Red.)

(*) Jammer dat de entrée te hoog voor Samarang gesteld was; (*f* 5.— per persoon) zoodat het Concert zeer slecht bezocht is geweest.

Batavia. Op het land Selapadjang west, toebehoorende aan den Chinees Kouw Tjeng Tjoeang en in huur bezeten door den Chinees Lim Kongiouw, heeft op Dingsdag den 13den December in den namiddag een hevige brand gewoed.

De brand is ontstaan door de vonken, die uit den schoorsteen van de suikerfabriek vlogen en op de atappen bedekking van de fabriekloodsen vielen.

Het vuur, door de droogte en den fellen wind aangewakkerd, heeft zich spoedig verspreid en weldra was het nieuwe kongsiehuis, van planken gebouwd en met pannen gedekt, zoomede de molengebouwen, als ook de buffelen paardenstallen en een honderdtal boedjangs-woningen en warongs, alles der kongsie toebehoorende, eene prooi der vlammen.

De schade hierdoor veroorzaakt wordt op p. m. *f* 40/m. geschat.

Een zesjarig kind van den Chinees Jap Liam is daarbij om het leven gekomen, zonder dat men heeft kunnen ontdekken, waaraan dit ongeluk te wijten is.

— In den ochtend van den 29sten dezer zijn drie kompagniën van het 7de bataillon ingescheept, met bestemming naar Bandjermassing.

De 6de kompagnie is aan boord van de stoomboot *Macassar*, benevens de volgende officieren:

de 1ste luitenant der genie Kaspersz,
de 2de „ der artillerie Winter,
de betaalmeester 2de klasse Douglas
en de officier van gezondheid 3de klasse van Andringa.

Aan boord van de stoomboot *Menado* zijn de 2de en 3de kompagnie, benevens de officier van gezondheid 3de klasse van Riemsdijk.

Nadat de troepen in de praauwen waren, zijn deze gezamentlijk door de *Bennett*, onder een driewerf hoera, naar de reede gesleept.

Wij zijn overtuigd, dat zij, evenals hunne dappere makkers op Celebes, op Borneo een lauwer te meer zullen voegen bij den krans, die de Nederlandsche wapenen in Indië siert. Onze beste wenschen vergezellen hen.

— Gisteren is alhier per bark *Djenoer* van Palembang aangekomen de 3e kompagnie van het 12de bataillon, onder bevel van kapitein van der Hucht en den 1sten luitenant Lassasie. *(Java Bode.)*

— Den 28 December, 's middags 2 ure, is aan boord van het stoomschip *Batavia* in straat Riouw de zuiger van de achterste machine gebroken. De proef, om met eene machine de reis te vervolgen, was vruchteloos, om welke reden eene sloep naar Singapore is gezonden, om een stoomschip ter assistentie te halen. Als een gevolg daarvan heeft H. M. stoomschip *Hooghly* de *Batavia* op sleeptouw genomen en 's morgens om zes ure van den 30 December ter reede van Singapore gebragt.

Naar wij vernemen, zijn door den heer Cores de Vries maatregelen genomen, waardoor mogelijke vertraging in het aanbrengen der mailpaketten zal worden voorkomen. *(Bat. Hand.)*

Madura. Den 13den December zijn ten gevolge van hevige winden in de kampong's Gloegoer en Dalpenang onder Sampang drie en negentig gebouwen en bijgebouwen vernield; doch daarbij hebben geene andere ongelukken plaats gehad. *(Java Bode.)*

Ternate. Den 16 Nov. des namiddags om 1 uur, ondekte men, dat er rook opsteeg uit de kolenloods van den heer C. de Vries. Bij dadelijk onderzoek bleek het, dat de kolen aan het broeijen waren; alarm werd geslagen, en in een oogenblik bevonden zich honderde menschen op de plaats om de kolen te verwerken, hetgeen meer dan twee dagen en nachten duurde. De hitte van de massa kolen was zoo groot, dat sigaren daaraan aangestoken werden. Het dak van de loods werd dadelijk afgeworpen en de ontbrande kolen onmiddelijk naar buiten geworpen, zoodat het ongeval geene verdere gevolgen heeft gehad. [*Aangeboden*]

20 *Dito.* Des morgens ten 5 ure overleed de sultan van Ternate, in den ouderdom van ruim 80 jaren, na een tijdsverloop van 37 jaren aan het hoofd van het bestuur te hebben gestaan, nalatende *linea recta* een getal van 70 in leven zijnde afstammelingen. Drie dagen later werd hij op zijn verlangen zonder buitengewoon veel praalvertoon, ter aarde besteld op het erf van de mesigit, (niet zijn familiegraf), ten einde aldaar vreedzamer te rusten. Met een luisterrijk gevolg waaronder Z. H. de Sultan van Tidore zich bevond, werd het lijk den 23sten des namiddags ten 4 ure uit de kraton gedragen, en na de gebruikelijke mahomedaansche plegtigheden ten 5 uur ter aarde besteld. Kanonschoten werden elke minuut gelost. *(B. H.)*

AANGEKOMEN PERSONEN.

Van den 29sten Dec. tot en met den 6den Januarij. 1860.

H. Pauw ten Cate, J. Leegstra, J. W. Meijer, S. Aratoon, L. J. Mulder, S. Martherus, J. C. Nazet, J. P. Alexander, B. Alexander, Mr. J. van Gennep, A. Dekens en familie, P. Nuijts, Mejufv. E. Orisius, A. P. Aganoor, C. M. H. van Casand, Mevr. de Wed. Descelles, W. B. Loudon, J. Worthington, J. G. Kiliaan, C. D. Kiliaan, J. W. Sibbald, Mejufv. H. van der Venhen, G. Pohlmann, J. P. Klinkert, Waterschoot, C. Persijn, J. W. Lutter, E. Bout.

VERTROKKEN PERSONEN.

V. C. Jacobs, P. F. van Doornen, Waterschoot, H. Pauw ten Cate. J. Leegstra, E. Pauw, K. L. Verscheure, F. Jacobsz, Izaak Mendes da Costa, E. A. Deighton, M. L. E. Halewijn, C. Persijn, J. P. Alexander, J. C. Nazet, B. Alexander, Mr. J. van Gennep, C. M. H. van Casand, Mevr. de Wed. Descelles, N. P. L. Boijer, W. B. Loudon, J. Worthington, S. Martherus.

AAN- EN UITVOER TE SAMARANG,

van den 29sten Dec. tot en met den 5den Jan. 1860.

AANVOER.

Van Riouw met de Ned. Ind. bark Madina, kapt. *Hadjie Abdulla.*
3 ps. Arab. paarden, *Order.*

Van Siam met de Siams. bark Tjoan Bie, kapt. *Tan Pioe.*
1810 pik. gedr. en gez. visch, 300 st. en 300 stellen aardewerk, *Order.*

Van Batavia met de Ned. Ind. stoomboot Oenarang, kapt. *S. van Hulstijn.*
27 kn. bouwmaterialen, 3 vn. spijkers, 9 pak. diversen, 87 staven en 2 bossen ijzer, 56 kn. militaire goederen, 6 vn. meel en 20 pak. kooij goederen, *Gouvernement.*
50 kn. garen, 7 kn. kramerijen, 2 ks. glaswerk, 10 bn. zakken, 3 kn. beschuit, 6 kn. modewaren, 12 mand. bier, 1 kt. laken, 1 ks. en 4 pak. ijzerwerk, 1 kt. lederwerk, 15 vn. teer, 82 pik. was, 440 pik. dadels, 8 krdj. theekommetjes, 1 kt. manilla sigaren, 1 kt. wagentuig en 200 vs. boter en 223 col. diverse lijnwaden, *Order.*

Van China met de Ned. Ind. bark Pilades, kapt. *G. Pohlmann.*
8000 col. thee, 142 pak. koper, 228 pak. en kisten paijongs, 80 pak. en kn. medicijnen, 170 col. eetwaren, 17 ton., 292 st. en 208 krandj. aardewerk, 210 pak. borden, 40 st. staal, 124 krandj. tabak, 35 pak. offerpapier, 150 pak. ledige zakken, 400 ps. en 160 ton. stalen pannen, 4 kn. schaaltjes, 4 kn. blaauwsel, 67 kn. voetzoekers, 20 potjes kwikzilver, 17 kn. zijden stoffen, 1 kt. schoenen, 1 kt. houtwerk, 650 ps. steenen en 2 kn. kramerijen, *Bek Beauw Tjoan.*

UITVOER.

Naar Nederland over Soerabaija met het Ned. schip Deligentia, kapitein *D. van Bentveld.*
80 pik. bindrotting en 2 kn. confituren, *Dorrepaal & Co.*
2500 pik. suiker en 594 pik. koffij, *van den Broek & Feeckens.*

Naar Nederland over Soerabaija met de Ned. bark Postiljon, kapt. *J. C. van der Poll.*
1945 st. koe- en buffelhuiden, *B. Kopersmit & Co.*
7 kn. indigo, *van den Broek & Feeckens.*

Naar Soerabaija met de Ned. Ind. bark Fathool Manam, kapt. *Sech Alie Bin Bargebeh.*
100 kn. glaswerk, *J. Hijmans.*
3½ pik. ghie, 50 pik. touwwerk, 10 kn., 1 pak en 18 kod. lijnwaden, 30 ps. zijden tjiendees, 1 kt. koperwerk, 1 kt. spiegeltjes, 18 krandj. gedr. visch, 1 kt. en 2 krandj. paijongs, 14 pik. garen, 1 kt. zijden stoffen, 20 kod. stroo-matten, 1 kt. Chin. rooktabak, 2 kn. Chin. schoenen, 4 pak. papier en andere diverse goederen, *Diverse personen.*

Naar Banjermassing met de Ned. Ind. bark Marzoek, kapitein *Said Abdulla Bin Achmat Alhabassij.*
40 krandj. aardewerk, 48 ps. schapen, 2 kn. en 31 kod. lijnwaden, 5 st. meubels, 9 ps. trommels en 7500 ps. zilveren munt, *Gezagvoerder.*

Marktprijzen te *Samarang.*

Koffij, *f* 34.— oogst opgeruimd.
Suiker, No. 16 *f* 15½.—
Indigo, per pond *f* 4.— afgedaan.
Koe-Huiden, per corge *f* 60.—
Buffel-Huiden, per corge *f* 40.— à *f* 45 —
Staart Peper, oogst afgeloopen.
Rijst, eerste soort, per 28 pikols *f* 140.— à *f* 150.—
„ tweede „ idem. *f* 115.— à *f* 130.—
Klapper Olie, per pikol, *f* 25.—
Katjang „ idem *f* 23.—
Rotting, per pikol, *f* 9 —
Kadjang Matten, per 100 stuks, *f* 17.—
Wisselkoers op Holland à pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

ZONDAG den 8sten JANUARIJ 1860,
des voormiddags te 9 ure.
C. P. LAMMERS VAN TOORENBURG.
VRIJDAG den 13den JANUARIJ 1860,
des voormiddags te 9 ure,
VOORBEREIDING
voor de Maleische Gemeente.
F. C. VAN DER MEER VAN KUFFELER.

ROOMSCH CATHOLIJKE EEREDIENST.

ZONDAG den 8sten JANUARIJ 1860,
Eerste H. DIENST *des morgens te 7 ure.*
HOOG DIENST *des voormiddags te half 9 ure.*
LOF
des avonds te 7 ure.

SCHEEPSBERIGTEN.

AANGEKOMEN SCHEPEN TE SAMARANG.

Datum.	Vlag.	Benaming.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van	Datum.
Januarij 2	Ned. Ind.	Stoomschip	Palembang.	J. A. J. Kuller.	Batavia.	1 Januarij.
„ 3	Siams.	Bark	Tjoan Bee.	Tan Pioe.	Siam.	12 December.
„ 3	Frans.	„	Alina.	F. Pilieu.	Batavia.	31 „
„ 3	Ned. Ind.	Stoomschip	Banda.	Neije.	Soerabaija.	1 Januarij.
„ 3	„ „	„	Oenarang.	S. van Hulstijn.	Batavia.	3 „
„ 4	„ „	Bark	Pielades.	G. Pohlman.	Macao.	21 December.

VERTROKKEN SCHEPEN VAN SAMARANG.

Datum.	Vlag.	Benaming.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar
December 29	Ned. Ind.	Schoener	Hong An.	Liem Kwisoey.	Indramaijoe.
„ 29	„ „	Bark	Tjan Goan.	Sie Ik Hiem.	Rembang en Soerabaija.
„ 30	„ „	„	Taysep Kwien.	Djamain.	Banjermassing.
Januarij 3	Nederlandsch	„	Deligentia.	Bentveld.	Soerabaija.
„ 3	Ned. Ind.	Stoomschip	Palembang.	J. A. J. Kuller.	„
„ 4	Nederlandsch	Bark	Pastiljon.	J. C. van de Poll.	Soerabaija en Nederland.
„ 4	Ned. Ind.	Stoomschip	Banda.	Neije.	Batavia.
„ 4	„ „	Bark	Madina.	Hadjie Abdulla.	Soerabaija.
„ 5	„ „	„	Fathool Manan.	Sech Alie Bergebeh.	„
„ 5	„ „	„	Marzoek.	Said Abbulla Bin Achmat Alhabassij.	Banjermassing.

SCHEPEN IN LADING TE SAMARANG.

Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Bark	Crinoline.			Soesman & Co.
„	Schoener	Johanna Hendrika.	L. Van der Weijden.	Nederland.	Dorrepaal & Co.
„	Bark	Shanghae.	H. Uitermark.	China.	„
„	„	Staatsraad van der Houwen.	J. Heijmerik.	Nederland.	Van Maanen & Co.
„	„	Paul Johan.	A. Kooij.		„
Deens.	„	Maria Christina.	C. Voss.	Nederland.	C. Dammitz & Co.
Hamb.	„	John Herman.	K. J. Diekman.		Wermuth & Co.
Frans.	Schip	La Roze.	V. Isnard.	Frankrijk.	Dorrepaal & Co.
„	Bark	Alma.	F. Pelieu.	„	„
Engels.	Schip	Jacatra.	J. M. Toldridge.	Nederland.	Mac Neill & Co.
Siams.	Brik	Tjoan Lie.	Njo Kiok.		Gezagvoerder.
„	Bark	Kiem Tjing Kiem.	IJap Sian.		„
„	„	Kiem Ing Mooi.	Tjan Ling.		„
„	„	Goan Mo.	Goei Na.		„
„	„	Tjoan Bie.	Tan Pioe.		„
Nederl. Indisch	Brik	Srie Negara.	Intje Kandar.		„
„	„	Salim.	Said Hamit Bin Achtmat Segaf.	Grissee.	„
„	Stoomboot	Samarang Packet.	J. F. Scheel.		Mac Neill & Co.
„	Bark	Pilades.	G. Pohlman.		Gezagvoerder.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN TE SAMARANG.

Datums.	Thermometer.				Winden.				Regen, Onweêr, enz.
	uur. 6	morg. 9	midd. 3	av. 10	morg. 6	mg. 9	midd. 3	av. 10	
Dec. 30	24^{7}	27^{8}	28^{4}	24^{9}	W	W	W	W	0.0085 des namidd. en avonds met onweder.
31	23^{9}	27^{5}	29^{3}	25^{8}	W	W	W	W	0.0207 des avonds.
Januarij 1	23^{7}	26^{8}	29^{3}	25^{2}	W	W	W	W	0.0012 des avonds.
2	24^{1}	26^{5}	29^{6}	25^{7}	W	W	W	W	
3	24^{1}	26^{9}	29^{8}	24^{9}	W	W	W	W	0.0005 des avonds.
4	23^{8}	26^{5}	30^{0}	25^{1}	W	WNW	WNW	W	
5	24^{4}	27^{2}	29^{9}	25^{8}	W	W	W	W	0.00025 des avonds.

N. B. Thermometer naar CELCIUS. De sterkte van den wind van 0 tot 10, als van stilte tot vliegenden storm. Gevallen regen in Ned. Ellen.

BIJVOEGSEL

behoorende bij het

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD,

van Vrijdag 6 *Januarij* 1860, N°. 1.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 9 *November* 1859.

NEDERLAND.

— Ter gelegenheid van de viering op 10 dezer van het 100jarig geboortefeest van den grooten dichter Schiller, verneemt men dat de dochter van den grooten man, mevrouw Emilia barones van Gleichen Russwurm, geb. Schiller, woonachtig te Greifenstein, in de provincie Neder Frankenland, koningrijk Beijeren, in de Augsburgsche *Allgemeine Zeitung* het volgende door haar geteekende schrijven heeft doen opnemen:

»Het zou van de hoogste waarde voor mij wezen, uit al de steden, waar de honderdste verjaardag der geboorte van wijlen mijnen geachten vader gevierd wordt, de gedrukte programma's, gelegenheidsgedichten, redevoeringen, toespraken enz. te ontvangen, en ik verzoek zeer beleefdelijk aan al de commissien voor Schillersfeesten mij die stukken te doen toekomen, ten einde ik ze als een dierbaar aandenken voor de familie kunne bewaren."

— Op Maandag den 7den November e. k, zal voor het provinciaal geregtshof van Friesland, worden behandeld de zaak van Ype Baukes de Graaf, oud 46 jaren, van beroep sjouwerman, geboren te Workum, wonende te Harlingen, thans gedetineerd te Leeuwarden, beschuldigd van moord of moedwilligen doodslag, gepleegd met voorbedachten rade en met geleider-lage, en zulks na reeds te voren tot criminele straffen te zijn veroordeeld geweest. Uit de acte van beschuldiging blijkt o. a. het volgende:

„dat de beschuldigde in zijne verhooren voor den commissaris van politie, te Harlingen en voor den regter-commissaris, belast met de instructie der strafzaken, heeft bekend, dat hij, na in de maand Mei van het jaar 1859 uit het huis van reclusie en tuchtiging te Leeuwarden te zijn ontslagen, vruchteloos heeft gepoogd de zamenleving te hervatten met Aafke Monsma, te Harlingen, bij wie hij vroeger gedurende hunne zamenleving twee kinderen had verwekt; dat hij, omdat zij zoo onstandvastig was en hij nooit zoude willen zien, dat een ander haar kreeg, bij herhaling aan Murk Jans de Graaf heeft te kennen gegeven, dat hij niet geloofde haar te zullen krijgen, maar dat het dan zijn ongeluk of het hare zoude worden; dat hij op Zondag den 28sten Augustus 1859, haar des avonds ten 8 ure heeft opgewacht bij de woning van Watze de Groot, alwaar zij beloofd had bij hem te zullen komen; dat hij des Dingsdags avonds daaraanvolgende met haar koffij gedronken heeft, ten huize van Popkje Jager, als wanneer zij over hunne zamenleving hebben gesproken, waarin zij toen heeft bewilligd en hij haar, na eerst te zamen te hebben rondgewandeld, tot aan den trap van hare woning gebragt en aldaar met een kus afscheid van haar genomen heeft; dat hij des Woensdags avonds daaraanvolgende bij haar heeft gegeten, waarna zij te zamen zijn gaan wandelen en zij bij hare moei, bij wie zij gewerkt had, is gegaan, om haar loon te halen; dat zij daarop zijn gegaan in den Engelschen tuin bij het Franeker-eind, alwaar hij haar gezegd had eenige hartelijke woordjes met haar te spreken te hebben, en hij haar daarna zoude te huis brengen, dat hij bij die gelegenheid haar met het mes, dat als stuk van overtuiging voorhanden is, en toen reeds zeer scherp was, heeft gedreigd, het gesloten op zijne hand aan haar vertoonende en zeggende, dat dit mes haar lot zoude zijn, zoo zij niet vast stond en nog langer weifelde tusschen *ja* en *neen*; doch dat hij aan die bedreiging toen geen gevolg heeft gegeven, omdat zij beloofde weder met hem te zullen zamenleven, zeggende dat hij hare goederen maar van haar huis moest halen, hetgeen hij te kennen gaf, den volgenden morgen te zullen doen, omdat het op dien avond te laat was; dat hij haar den volgenden morgen, zijnde Donderdag, op de Voorstraat heeft ontmoet en gevraagd, of zij nu den boedel zouden halen, waarop zij heeft geantwoord, dat hij dit straks wel zoude zien en zij ten tien ure naar den commissaris van policie zoude gaan; dat dit antwoord hem driftig heeft gemaakt en hij van dat oogenblik af het besluit heeft genomen, om haar bij de eerste gelegenheid te vermoorden; dat hij, meenende die gelegenheid des Zaturdags morgens daaraanvolgende te zullen vinden, des Vrijdags avonds in de Tuintjes bij de Kerkpoort het mes, dat alleen aan de eene zijde zeer scherp was, ten einde des te zekerder zijn voornemen om haar te dooden, ten uitvoer te kunnen brengen, ook aan de andere zijde heeft geslepen op een stuk zandsteen, dat hij bij de groote sluis gevonden had en na het slijpen heeft weggeworpen; dat hij den daarop volgenden nacht heeft doorgebragt ten huize van zijnen broeder Jan Baukes de Graaf, bij wien hij toen inwoonde; dat hij des Zaturdags morgens ten 4½ ure zijne woning heeft verlaten en terstond is gegaan naar de aardappelenmarkt, alwaar hij, staande op de Katrugspijp, haar, die gewoon was van daar aardappelen voor de koopers te huis te brengen, heeft opgewacht met het oogmerk om haar te vermoorden, dat hij haar toen niet op de aardappelen-markt heeft aangetroffen, doch omstreeks half zes op de Spekmarkt en Voorstraat heeft ontmoet en op nieuw gevraagd, of zij met hem wilde leven, waarop zij geantwoord heeft: *gij zult de handen wel van mijn lijf houden*, en hij heeft geantwoord: *dat zult gij straks wel zien!*; dat hij op dat oogenblik nog hoopte een gunstig antwoord te krijgen en, daar hij ook zijn mes nog niet geopend had, de kans voor het welgelukken van zijn aanslag niet gunstig achtte; dat hij toen is gegaan naar de Spekmarkt-burg bij de Schritzen, alwaar hij met Wijbren Nauta heeft gesproken; dat hij van daar haar een zak met aardappelen heeft zien wegbrengen en haar, terugkomende, is te gemoet geloopen, als wanneer hij haar heeft toegevoegd: *Aafke, beraadje!* en, op haar ontkennend antwoord, haar onderscheidene steken met het voormeld mes heeft toegebragt, met het oogmerk om haar te dooden; dat hij zich daarop heeft verwijderd en de Kerkpoort is uitgeloopen, het mes, waaraan hij evenwel geen bloed heeft vernomen, aan zijn broek afgeveegd, gesloten en in den zak gestoken heeft en de Zuidpoort weder binnengekomen zijnde, aangehouden is geworden;

dat deze bekentenis wordt bevestigd door de verklaringen van onderscheidene getuigen, in de acte van beschuldiging omschreven, blijkende daaruit, o. a., dat de besch, na zijn slagtoffer reeds ver- verscheidene steken te hebben toegebragt, daarmede nog volhield, toen zij in eene eenigzins knielende houding op straat was nedergevallen; dat, nadat de besch. zich had verwijderd, zij door eenige personen, die nog trachtten haar eenige hulp toe te brengen, in een pakhuis is gedragen, alwaar zij, nadat de chirurgijn Ansingh was gekomen, is gestorven, na alvorens nog haren moordenaar genoemd en uitgeroepen te hebben: *Ik geloof dat ik bloed, mijn arm kind! mijn arm kind!*

dat het lijk vervolgens door de heeren Petrus Ens, med. doct. en Daniel Snijder, chirurgijn te Harlingen, uit- en inwendig is geschouwd en uit het van de schouwing opgemaakte *visum repertum* en de daaruit getrokken conclusie is gebleken, dat aan het lijk zeven wonden zijn bevonden, waarvan éene, zijnde eene hartwonde, tot de volstrekt doodelijke behoorde, en de overige, hoezeer ieder op zichzelve tot de voorwaardelijk doodelijke behoorende, evenwel te zamen genomen, wegens het daardoor veroorzaakte bloedverlies en de opvolgende noodzakelijke stoornis in de onderscheidene levens organen afhankelijk van die verwondingen, eenen spoedigen dood hebben moeten aanbrengen;

dat de besch. reeds te voren, wegens onderscheidene diefstallen, met verzwarende omstandigheden gepleegd, bij arrest van het hof van assises in de provincie Friesland van den 2den Junij 1831, tot eene tuchthuisstraf van 2 jaren, — bij arrest van hetzelfde hof van den 24sten Februarij 1835, tot geeseling met den strop om den hals, het brandmerk met de letter T. P. en eene tuchthuisstraf van 7 jaren; — bij arrest van provinciaal geregtshof in Friesland, van den 31sten Januarij 1843 tot gelijke staffen, doch de tuchthuisstraf voor den tijd van 8 jaren, — en bij arrest van hetzelfde hof van den 4den April 1854, tot gelijke straffen, doch de tuchthuisstraf voor den tijd van 5 jaren, is veroordeeld geweest.

Het getal getuigen, dat door den procureur-generaal zal worden voorgebragt, bedraagt 11. De besch. heeft tot zijnen verdediger gekozen den heer mr. Telting.

— Op den 21sten Julij j l. liet iemand te Amsterdam door zijn zoontje een brief wegbrengen, aan een bloedverwant gerigt, bevattende in bankpapier *f* 1300. Dit kwam niet te regt. Het knaapje dat den brief met geldswaarde in zijn pet had bewaard, raakte hem kwijt.

Dingsdag j.l. stonden voor de arr.-regtbank alhier twee personen te regt, man en vrouw, beschuldigd de laatste van het ontvreemden van den brief, waarin de bedoelde *f* 1300, en de eerste van medepligtigheid.

Uit de debatten bleek dat de vrouw den brief in den modder had gevonden, afgetrapt en gescheurd. Toen de politie op den 8sten October j.l. de beklaagden in hechtenis nam, vond zij bij hen de grootste armoede in beddegoed en meubilair, doch de beklaagden bezig met het eten van theerandjes en in het bezit van ongeveer *f* 650 aan bankpapier en geld, een collier, snuifdoos, horlogie enz. Deze laatste voorwerpen waren, even als koperen emmer, doofpot en soortgelijke voorwerpen, op den eigen dag van het vinden door de beklaagden aangekocht.

De beschuldigden erkenden het feit. De man beriep zich, tot zijne verdediging, op de omstandigheid, dat hij in de grootste ellende verkeerde toen de schat gevonden werd, en door blijdschap ontroerd, de kracht niet had, om weerstand te bieden aan de zucht om zijnen toestand door het gevonden geld te verbeteren. Hij dacht ook — zoo zeide hij — dat vinden niet gelijk staat met stelen.

De regtbank heeft de beklaagden veroordeeld tot eene gevangenisstraf van negen maanden in eenzame opsluiting te ondergaan, zoodat zij zich nu overtuigen kunnen dat voor de wet het houden van gevonden goederen met stelen gelijk staat.

— Hoe vaak is het gebleken uit buitenlandsche tijdschriften, dagbladen en boekwerken, van soms zeer geachte schrijvers, dat men zeer weinig met de Hollandsche zeden en gebruiken bekend is: ja men kan soms zijne lachspieren niet bedwingen, wanneer men de scheve voorstellingen leest, welke dikwijls nopens ons land worden aangeteekend. Nog dezer dagen las men in een Belgisch dagblad een staaltje daarvan, ofschoon men daarbij niet wist, of men zich meer over de kwade trouw bedroeven, dan over de dwaasheid lagchen moest.

Wij vinden thans in de Fransche dagbladen wederom eene proeve, hoe veel men van onze gebruiken kent. Het betreft namelijk onzen visch, en het gewigtig nieuws is afkomstig van een oud staatsraad, den heer Boude, door het Fransche dagblad een uitstekend oeconoom genoemd, die zich met zorg wijdt aan de verbetering der visscherijen in Frankrijk, een man van wien men dus verwachten mogt, dat hij, alvorens een oordeel uit te spreken, de zaak behoorlijk zou onderzocht hebben. Die oeconoom maakt dan een brief openbaar, waarin hij het geheim mededeelt, waarom de Hollandsche visch zoo veel beter en smakelijker is dan de Fransche. Hij was voor weinige dagen te Aken, in gezelschap van Hollanders, geleerde mannen, zoo als hij zegt met welke hij over die zaak sprak. En hij heeft van die geleerde Hollanders vernomen, dat de oorzaak van de betere kwaliteit daarin gelegen was, dat men in Holland de gewoonte heeft, den visch, dadelijk nadat die gevangen was, ... te dooden! Dit was zoowel met den rivier- als met den zeevisch het geval, terwijl, zegt de heer Boude, men in Frankrijk den visch den langzamen dood doet sterven, hetgeen als het ware eene ziekte veroorzaakt, den visch week maakt en een beginsel van ontbinding mededeelt.

De oeconoom wijst er op, dat men geen vleesch zou willen eten van een schaap of kip, welke een natuurlijken dood zijn gestorven, en hij vraagt waarom men dit eerder een visch zou doen? Hij raadt zijne landgenooten dan ook aan, den visch, even als in Holland, dadelijk na de vangst te dooden.

Wat zouden onze huishoudsters wel zeggen, wanneer men haar op onze gewone rivier- en zeevischmarkten dooden visch te koop aanbood?

— Omtrent den verschrikkelijken storm die den 25sten Oct. op de kusten van Engeland en Frankrijk gewoed heeft, wordt ons een partikulier schrijven medegedeeld uit Saint Nazaire (aan de Loire inferieure), dd. 26sten October, waaraan wij het volgende uittreksel ontleenen:

»Gisteren hadden wij hier zulk een verschrikkelijk onweder, als er sedert 25 jaren geen plaats heeft gehad. De bliksem is in een schip, en in eene kraan van het gouvernement geslagen, zonder evenwel groote schade te veroorzaken.

»Het water rees zoo geducht, dat het 10 duim hooger dan het dok stond; verscheidene schepen geraakten op strand; de huizen op het strand hebben veel geleden, en schoon van drie verdiepingen — de golven sloegen er letterlijk over heen. Men zegt dat het water 60 tot 70 voet hooger was, dan de straten. Nooit heb ik zulk een grootsch natuurverschijnsel gezien. De lucht was gedurende het geduchte onweder aanhoudend vol bliksemvuur, en daarbij zulke vreeselijke donderslagen, als of geheele batterijen kanonnen gelost werden. Al het volk op de kaai; de schepen op de reede gedurig onder water, zelfs de masten. Men zag niets dan hooge waterbergen, en van tijd tot tijd de masten van een schip. De schepen op de reede hebben echter niets geleden. De reede is voortreffelijk.

— Wij hebben in der tijd gewag gemaakt van het belangrijk werk van den Franschen Charles Paeile, bibliothecaris van de stad Rijssel, die de regten van onzen Laurens Coster op de uitvinding der boekdrukkunst zoo krachtig heeft uitoen gezet en wien daarvoor onlangs door onzen geëerbiedigden Koning het ridderkruis van den Ned. Leeuw is toegezonden. Dat werk heeft groot opzien gebaard, en niet alleen in Duitschland, maar ook in Frankrijk tegenspraak gevonden. O. a. heeft de heer Brento er op gewezen, dat Guttenberg, den letterstempel hebbende uitgevonden, eigenlijk de wezenlijke eer van de uitvinding verdiende. Daartegen komt thans op nieuw de heer Lister op, die erkent, dat men veel aan Guttenberg verschuldigd is, omdat hij zoo groote verbeteringen aanbragt, en de matrijzen uitdacht; maar dat dit niet wegneemt, dat *niet hij* die verbeteringen aanbrengt en eene zaak op hare ware hoogte brengt, de uitvinder is, *maar hij* die, hoe gebrekkig dan ook, eene geheel nieuwe gedachte 't eerst heeft verwezenlijkt. Die gedachte, van zoo onbegrijpelijk belang voor de toekomst, voor vooruitgang en voor beschaving, was het drukken met losse letters. Daartoe heeft Laurens Coster 't eerst in 1423 te Haarlem het middel gevonden: reeds in 1430 verscheen zijn *Spieghel onzer behoudenisse*, met beweegbare, uit metaal gegoten letters gedrukt; eerst 40 jaren later zond Guttenberg zijne eerste verbeterde proeven in 't licht. Dat is door het onderzoek van den heer Paeile tot ontwijfelbare zekerheid gebragt, en daarom is Laurens Coster, de Haarlemmer, *de eenige ware uitvinder der boekdrukkunst*, even zeker als Daguerre de uitvinder blijft van de daguerreotype, hoewel die kunst door Blanquart-Everard en Talbot eerst tot hare ware volkomenheid is gebragt, en hoewel ook Daguerre zelf niet heeft kunnen voorzien, dat zijne vinding van zoó groot gewigt zou worden, als we van lieverlede zien dat ze werkelijk wordt.

ENGELAND.

— Lady Franklin heeft, volgens de *United Service Gazette*, haar stoomyacht *Fox* met hetwelk kapitein Mac Clintock de laatste expeditie naar de Noordpoolstreken heeft gedaan, aan dien verdienstelijken zee-officieren ten geschenke gegeven.

— Betreffende de reeds zoo lang hangende kwestie tusschen de aannemers en ambachtslieden te Londen kan thans gemeld worden, dat onder de arbeiders, die het werk hadden gestaakt, de nood zich reeds bitter begint te doen gevoelen. De geldelijke bijdragen uit de provincien worden al minder en minder, en het gebrek aan de noodige geldmiddelen doet zich reeds zoo sterk gevoelen, dat zelfs de hoofden der beweging beginnen te wankelen. Op eene den 23sten gehouden vergadering dezer arbeiders werd besloten zich om ondersteuning tot het publiek te wenden. Men voorspelt zich echter weinig goeds van dien stap.

— Onlangs stierf het pasgeboren kind van een Engelschman te Denia, in de Spaansche provincie Valencia, en werd het lijk op het Protestantsche kerkhof aldaar begraven. De pastoor der gemeente vorderde dat het weder opgegraven en op de R.-Katholijke begraafplaats bijgezet zou worden, omdat het kind in stervensnood door den heelmeester, eenen Katholijk, heimelijk gedoopt was. De vader verzette zich tegen die verordening en werd door den Engelschen gezant te Madrid ondersteund. Het gedrag van den gezant is door den Britschen minister van buitenlandsche zaken goedgekeurd bij een schrijven van den 15den dezer, hetwelk door de Londensche dagbladen wordt medegedeeld. De afloop der zaak is nog niet bekend.

— De noodkreet van Rome vindt ook in Ierland luiden weêrklank. Verscheidene R.-Katholijke dagbladen van dat land vermanen de leren, om in de tegenwoordige omstandigheden door meetings en openlijke verklaringen hunnen eerbied voor den Paus, ook als wereldlijken souverein, en hunne verontwaardiging over het gedrag zijner oproerige onderdanen aan den dag te leggen. Andere van die bladen gaan verder en stellen voor, den Paus gewapenden bijstand uit Ierland te zenden. Zoo zegt een blad, hetwelk onder den invloed van den aartsbisschop *Cullen*, den primaat der R.-Katholijke kerk van Ierland, geschreven wordt: »Duizenden en duizenden Iersche jongelieden treden in de Engelsche krijgsdienst en dienen hunnen vijand getrouw. Het zou dan inderdaad bevreemdend zijn, zoo het niet mogelijk ware twintig duizend Iersche jongelieden bijeen te brengen, welke onder pe banier van *Pius IX* zouden willen dienst nemen en hunnen doorluchtigen vriend trouw zullen willen verdedigen. Ware er een dapper en ridderlijk leger te Rome en in den Kerkelijken Staat, hetwelk de bende muiters en moordenaren verdreef en de bevolking van hun smadelijk juk verloste, dan zou er weder vrede voor het gemoed van den Paus en veiligheid voor zijnen persoon zijn; ongestoord zou hij dan de pligten zijner verhevene roeping kunnen vervullen en de aangelegenheden der kerk, wier kinderen over de gansche aarde verspreid zijn, kunnen bestieren.

»Er was dan ook geld noodig, maar dit zou wel te vinden zijn. De Katholijken van Europa en Amerika zouden zonder moeite 100,000 p. s. ieder jaar voor het onderhoud van het Romeinsche leger kunnen bijeen brengen. . . . . Wanneer de Keizer der Franschen vernam dat zijn overklaarbaar gedrag het Katholijke Ierland ergerde, dan zou dit zekerlijk eenen zeer heilzamen indruk maken" enz.

FRANKRIJK.

— De *Moniteur* deelt de volgende waarschuwing mede, welke de regering aan het dagblad *le Correspondant* heeft doen toekomen:

»Aangezien in het artikel van den *Correspondant*, geteekend door den heer de Montalembert, onder het opschrift *Pius IX en Frankrijk in* 1849 *en* 1859 de volgende zinsneden voorkomen:

»Het is Frankrijk, dat in 1849 de onafhankelijkheid van het wereldlijk gezag des pausen heeft gered, en het thans, in 1859, heeft laten schokken en ondermijnen. . . . . Het zij nog eens gezegd, 't is de oorlog, door Frankrijk in Italie gevoerd, die de vernietiging van het wereldlijk gezag des pausen in het derde van zijne staten vernietigd en al hetgeen daarvan overgebleven is, onherstelbaar geschokt zal hebben. De oudste dochter der kerk zal derhalve daarvoor verantwoordelijk blijven, zoowel voor het tegenwoordige geslacht als voor de geschiedenis, voor Europa en voor God....

»De rol, door Engeland gespeeld, heeft slechts één naam, zij is gemeen.

»Wat Sardinie aangaat, wij hebben met een bitteren spijt gezien, dat dit edel land zijne geduldige en werkzame, maar tevens zoo vruchtbare en zuivere rol verwisselt; dat het zijne rol van bevorderaar van verstandelijke en zedelijke ontwikkeling verwisselt met die van een begeerig en ongeduldig avonturier. . . . . .

»Het moet verkondigd worden indien Italie, in plaats van een standbeeld op te rigten ter eere van de sluwheid, de onzedelijke staatkunde, verpersoonlijkt in Macchiavelli. . . . . Men weet dat de Toscaansche regering besloten heeft, dat er standbeelden zullen worden opgerigt ter nagedachtenis èn van Macchiavelli èn van keizer Napoleon èn van koning Victor Emanuel."

»Overwegende, dat door de verklaring, dat de door Frankrijk in Italie gevoerde oorlog, de vernietiging heeft veroorzaakt van het wereldlijk gezag des pausen, de resultaten van onzen roemrijken veldtogt in een verkeerd daglicht gesteld en de staatkunde des keizers gelasterd worden;

»Dat het artikel, terwijl het alle grenzen eener vrije beoordeeling der regeringsdaden van vreemde mogendheden overschrijdt, de met Frankrijk geallieerde natiën beleedigt;

»Dat de opzettelijke en beleedigende vergelijking tusschen den naam van Macchiavelli en die van keizer Napoleon en koning Victor Emanuel, een regtstreeksche aanval is tegen den eerbied, aan den keizer verschuldigd;

»Overwegende eindelijk dat de regering, wier pligt het is de openbare opinie voor te lichten, de eer der Fransche staatkunde, de roem onzer wapenen en de opregtheid onzer zoo plegtiglijk verzekerde beginselen niet prijs mag geven aan de persoonlijke hartstogten en partij-haat;

»Besluit, dat eene eerste waarschuwing zal worden gegeven aan het dagblad *le Correspondant*, in den persoon van den heer de Montalembert, onderteekenaar van het artikel, en van den heer Douniol gérant van het blad."

— Op dit oogenblik worden aanzienlijke hoeveelheden steenkolen naar de magazijnen der Fransche oorlogshavens vervoerd. Wel wordt van hooger hand beweerd, dat dit alleen geschiedt, om den bij reglement bepaalden voorraad, die wegens den oorlog in Italie eene aanzienlijke vermindering had ondergaan, weder aan te vullen; doch deze bewering schijnt bij het publiek maar volstrekt geen ingang te vinden. Wat mij betreft, zoo geloof ik ook, dat er werkelijk iets meer achter schuilt, want uit de verschillende plaatsen waar rijks geschutgieterijen gevestigd zijn, wordt mij thans berigt, dat er van wege de ministerien van marine en oorlog bevel is gegeven, den meest mogelijken voortgang te maken met de vervaardiging van eene aanzienlijke hoeveelheid projectilen. Uit andere werkplaatsen, moet, ingevolge lastgeving van dezelfde ministerien, in een betrekkelijk korten tijd een enorm aantal kardoezen en kartetsen geleverd worden.

— Het is te Parijs niet onopgemerkt gebleven, dat de benoeming van den heer Billault tot minister van binnenlandsche zaken in den *Moniteur* eenvoudig werd medegedeeld in eene nota, geheel afwijkende van den gewonen vorm, terwijl eerst later het decreet der benoeming in het officieel gedeelte van het blad wordt bekend gemaakt. Dit ongewoon verschijnsel laat zich evenwel aldus verklaren: De heer Billault bevond zich ll. Zondag nog in het depart. der Neder-Loire, toen hij per telegraaf bij den keizer werd ontbo-

den. Dadelijk op reis gegaan zijnde, werd hij reeds in den morgen van den volgenden dag bij Z. M. te St. Cloud ontvangen, na afloop van welke bijeenkomst de keizer aan den heer Rouland, minister van onderwijs, schreef, dat hij van de hem toevertrouwde intérimaire functien ontheven was, en dat de heer Billault zich met de portefeuille van binnenlandsche zaken zou belasten. De heer Rouland ontving dit briefje juist toen hij zich naar het station van den Noorderspoorweg zou begeven, om den keizer bij zijn vertrek te spreken. Hij ontmoette daar den heer Fould, wien hij de benoeming van den heer Billault mededeelde. De heer Fould verklaarde niets van de zaak te begrijpen, doordien er geen decreet daaromtrent opgemaakt en er zelfs over zoo iets geen enkel woord gesproken was. In afwachting van intusschen iets naders daaromtrent te vernemen, vroeg de heer Fould, terwijl de keizer reeds in den wagon zat, aan het portier staande, of Z. M. nog iets te bevelen had. — »Neen," was het antwoord, »dan alleen dat gij in den *Moniteur* moet bekend maken, dat ik den heer Billault tot minister van binnenlandsche zaken heb benoemd." Op de aanmerking, dat het daartoe vereischt decreet nog niet was opgemaakt, gaf Z. M. ten antwoord: »Dat doet niets ter zake. Maak de benoeming maar in den *Moniteur* bekend en zend mij het decreet te Kompiegne, dan zal ik het daar wel teekenen." Hiertegen viel natuurlijk niets in te brengen en vandaar dat aan den *Moniteur* eerst eene nota en later een decreet ter opneming moest worden gezonden.

— Volgens berigten te Marseille uit Konstantinopel ontvangen, zijn veertien jongelieden, kweekelingen der marine, die beschuldigd zijn van deelneming aan de zamenzwering tegen het leven des Sultans, ter dood veroordeeld en vervolgens met een kogel aan de beenen, in den Bosphorus geworpen.

Ziedaar een staaltje van Turksche beschaving in de XIXde eeuw!

— Dezer dagen had in de gemeente Cauderan het volgende betreurenswaardige voorval plaats:

Onderscheidene jonge lieden, die in eene openbare plaats bijeen waren, kwamen in een vriendschappelijken twist over de mindere of meerdere handigheid der aanwezigen, om een haas te schieten. »Antoine," zeide een hunner, »ik wed om 10 fr., dat gij mij op geen 10 ellen afstands raakt," — »Ik houd de weddingschap; maar 10 ellen is wat weinig; stel er 30." Zoo gezegd zoo gedaan. De troep begaf zich naar buiten. Men laadde een jagtgeweer en de afstand werd naauwkeurig gemeten; de jonge man, die met zijn makker gewed had, gaf vuur en — trof den ander zóó goed, dat hij dood nederviel.

Wat het vreemde van deze zaak nog vermeerdert, is, dat niemand van het gezelschap dronken was. De dader en de getuigen zijn gearresteerd.

— In den nacht van 1 op 2 October is er brand ontstaan in het Paleis du Luxembourg, die binnen een betrekkelijk korten tijd zulk een snellen voortgang maakte, dat het niet is mogen gelukken om de zaal waar de senaat gewoonlijk zijne zittingen houdt, te beveiligen. Naar het algemeen gevoelen zou de oorzaak van dit ongeval bepaaldelijk aan kwaadwilligheid zijn toe te schrijven, vooral omdat de brand is uitgebarsten in het bovenste gedeelte van het gebouw, en wel in den ruimen prachtigen koepel, door welken de genoemde vergaderzaal haar licht ontvangt. De koepel is geheel vernield; de zitplaatsen voor de leden van den senaat zijn voor drie vierde gedeelten verbrand, terwijl de heerlijke schilderwerken in den hoek van het lokaal achter den presidentszetel, zoomede al de aldaar aanwezige busten en standbeelden gelukkig behouden zijn gebleven en ook de galerij van het museum, de troonzaal, die nog eerst kortelings geleden was afgewerkt, de bibliotheek, de historische appartementen van Maria de Medicis niet zijn aangetast. Ten half drie ure was men den brand, die tegen 1 ure was uitgebarsten, geheel en al meester. Vier personen zijn daarbij zwaar gekwetst.

— De dagbladen behelzen eenige bijzonderheden omtrent Schamyl's reis naar de Russische hoofdstad. Na eene korte vermelding van het reeds vroeger door ons medegedeelde betreffende zijne belegering te Gunib door den Russischen genereal, prins Bariatinsky, en de wijze waarop het langs vroeger onbekende paden gelukte die vesting in te sluiten en den geduchten tegenstander op te eischen, gaat het blad aldus voort:

Prins Bariatinsky was, door pijn aan den voet gekweld, op een grooten steen gaan zitten, terwijl Schamyl buiten de vesting gekomen was om te verklaren dat hij zich overgaf, hem naderde. De officieren van den prins hadden er niet weinig tegen in te brengen, dat Schamyl zich in zijne volle wapenrusting voor hem zou vertoonen, doch de bevelhebber, de gevoeligheid der bergbewoners op dit punt beter kennende, gebood dat men den gevangene daarin de vrije keuze zou laten. Het bleek dan ook, dat de prins hiermede inderdaad nieuwe moeijelijkheden was voorgekomen, want Schamyl verklaarde later ten stelligste, dat hij den eerste die het slechts mogt hebben gewaagd eene hand naar zijne wapens uit te steken, zonder aarzelen zijn dolk in het hart zou hebben gestooten.

Zoodra Schamyl zich bij den prins bevond, gaf deze hem te kennen, dat er in de gegeven omstandigheden geene sprake kon zijn van onderhandelingen of voorwaarden, aangezien hij volgens oorlogsgebruik als in het gevecht was gevangen genomen. »Al wat ik u met zekerheid kan zeggen," voegde de prins er bij, »is dat uw leven of dat der uwen geen gevaar zal loopen; maar voor het overige hangt alles van mijn meester, den keizer af. Ziehier den kolonel Trampowsky, die u naar St. Petersburg zal geleiden."

Bij deze woorden wierp Schamyl den kolonel een min of meer schuwen blik toe. Later vernam men, dat hij op dat oogenblik niets anders dacht, of deze was bepaaldelijk belast om hem het hoofd af te slaan.

Nadat hiermede alle formaliteiten waren afgeloopen, zette Schamyl zich naast den prins op den grooten steen neder, wendde zich tot de Russische officieren en gaf dezen te kennen, hoe innig en diep het hem griefde, van de hem zoo dierbare bergwouden afscheid te moeten nemen. Graaf Eudokinow, die wegens zijne bekendheid met de landtaal, geen tolk noodig had, wist eenige zoo gepaste bedenkingen daarentegen in te brengen, dat Schamyl eindelijk welgemoed te paard steeg en tusschen graaf Eudokinow en kolonel Trampowski, vergezeld van twee tolken en gevolgd door een eskadron Russische dragonders zich op weg begaf.

Nadat het escorte zoo eene poos was voortgereden, kwam men bij een boschje, alwaar Schamyl verzocht slechts zoolang halt te mogen houden als noodig was om zijn gebed te doen. Nog altoos verkeerde hij in het denkbeeld, dat hij met geen ander doel werd weggeleid dan om ter dood gebragt te worden en in die gedachte deed hij dan ook een gebed als iemand, die gereed staat om binnen weinige oogenblikken de aarde vaarwel te zeggen. Van tijd tot tijd wierp hij daarbij een vlugtigen blik op het slagveld, waar zooveel zijner getrouwe Muriden gevallen waren en welke hij met een gesmoorden zucht nog een laatst vaarwel scheen toe te roepen, terwijl de Russische ruiters in diepe stilte en in de meest eerbiedige houding, als onder den onweerstaanbaren indruk van de godsdienstige aandoeningen des grijzen strijders, rondom hem geschaard stonden en nu en dan een hunner hem in zijne koortsachtige spanning met een dronk waters verkwikte.

Denzelfden dag zocht hij, nog altoos onder den invloed, van het denkbeeld des doods, zijn troost in een tweede gebed, doch toen men tegen den nacht in het kamp was aangekomen en hem in de prachtige tent de thee op een zilveren servies werd voorgediend, toen eerst scheen het hem duidelijk te worden, dat zijn leven geen gevaar liep.

Den 7den (19) September, had hij het genoegen, zijne familie bij zich te ontvangen. Zijne vrouwen Aminetta, Schouanetta en anderen schenen daarbij inzonderheid zeer bezorgd te zijn voor de bagage. Bij die goederen was intusschen niets van eenige geldswaarde dan een zak, die hoogstens 700 roebels (ruim f 14,000) kon bevatten, zoodat alle geruchten, omtrent de onnoemelijke schatten, die het Circassisch opperhoofd zich door zijn gevolg liet achterna brengen, ten eenemale ongegrond blijken te zijn. Niet alleen toch was die zak zijn eenige rijkdom, maar hij was zelfs zoo schraal voorzien van kleedingstukken, dat men genoodzaakt is geweest, deze voor hem en de zijnen bij de Armenische kleermakers te Schoura te bestellen, ten einde hij waardig als vorstelijk opperhoofd zou kunnen verschijnen.

Tot aan laatstgenoemde stad ging de reis te paard, geëscorteerd door twee eskadrons kavallerie, een bataillon infanterie en 200 militiens van Daghestan. Het escorte was onophoudelijk omringd door duizende bergbewoners, die men soms alle moeite had, van hun beminden man verwijderd te houden, want terwijl de vrouwen onder luide weeklagten en bittere tranen het ongelukkig lot van den gevangene beschreiden, drongen de mannen met geweld door de Russische troepen heen en klemden zich aan het tuig of kusten in vervoering zijne kleederen.

Intusschen werd een jong officier, de luitenant Assatouroff, belast met de zorg voor Schamyl's vrouwen; hij wist deze door allerlei kleine beleefdheden zoodanig voor zich in te nemen, dat voorzeker maar weinig cavalliers zulke ondubbelzinnige bewijzen van de genegenheid hunner dames zullen ontvangen als met hem het geval was. Onophoudelijk liet hij de muzijk, die zich met het detachement op weg had begeven, de meest opwekkende stukken uitvoeren en waren de Circassische schoonen daar al bijzonder mede gediend, nog meer viel het in haren smaak, toen zij te Schoura allerlei nieuwe, waaronder vele voor haar nog vreemde stoffen voor haar toilet ten geschenke ontvingen. Langs den geheelen weg scheen de reis haar dan ook bijzonder goed te bevallen, daar de meeste tijd op het laatst in vrolijk gesnap en allerlei scherts werd doorgebragt; ja zij waren in zulk eene opgeruimde stemming, dat terwijl Schamyl onderweg op een bergtop zijn gebed deed en de Mahomedaansche plegtigheid der wassching verrigtte, zijne vrouwen op eenigen afstand onder de volle toonen der veldmuzijk langs de wanden en steilten met elkander al stoeijend liepen te dansen.

Voor de aankomst te Schoura gevoelde Schamyl zich ongesteld, waarop de Muriden terstond het vermoeden te kennen gaven, dat hij vergiftigd zou zijn. Door spoedig toegediende geneeskundige hulp, was dit echter spoedig geweken, even als ook het geval was met zijne dochter, die zich insgelijks kort na de aankomst niet wel bevond. Schamyl toonde zich over die geneeskundige behandeling ten hoogste voldaan. Hij bleef daar ongeveer vijf dagen, gedurende welken tijd de bestelde kleederen werden gemaakt en hij inmiddels gelegenheid had, om ten huize van den baron Wrangel bekend te worden met de gemakken van het voor hem ten eenenmale vreemde Europesche leven. Den 17 (29) September kwam men te Mozdok, alwaar Schouanetta's broeder, een Armenier Oulouchanow genaamd, woonachtig was, die den vorstelijken gebieder op de meest eervolle wijze onthaalde.

Acht dagen later was kolonel Trampowski eindelijk met zijn beroemden gevangene te Kharkowava aangekomen, alwaar hij bevel kreeg om zich naar Tchougobieff te begeven, ten einde Schamyl aan den keizer voor te stellen. Het is onmogelijk de aandoening van den grijzen held te beschrijven, toen hem werd aangezegd, dat hij gewapend bij den Czaar zou mogen verschijnen. Niet minder genoegen deed het hem te vernemen dat hij ook te Moskou en St. Petersburg een bezoek zou afleggen en aldus met eigen oogen zou zien, wat zijn oudste zoon Djewal Eddin hem als zoo verrukkend beschreven had.

Schamyl werd door den keizer met de meeste welwillendheid ontvangen. Op de groote parade, waar hij naast den Russischen monarch reed, gaf hij, bij de uitvoering der groote manoeuvres, zijne opgetogenheid lucht met den uitroep: »Sire! wat hebt gij daar toch een aantal uitmuntende troepen!" Bij de voorstelling in den circus van Charkoff kon hij naauwelijks gelooven, wat hij zag; hij meende stellig, dat dit alles grootendeels een bedrog was of in zijne verbeelding bestond. Op het bal bij den gouverneur der stad stond hij niet minder verbaasd, op het gezigt der verschillende bonte groepen. »Gij behoeft waarlijk," zeide hij tot een der aanwezigen, »niet naar een paradijs na uwen dood te verlangen; want al wat de groote profeet ons beloofd heeft daar te geven, hebt gij reeds hier."

Bij zijn bezoek in de groote wapenfabriek welde hem een traan uit het oog, bij de herinnering van al wat zijn zoon hem daaromtrent verhaald en dat hij toen met een ongeloovigen glimlach beantwoord had; maar toch nu in werkelijkheid aanschouwde.

Dat hij thans te St. Petersburg het algemeen onderwerp der gesprekken is, zal wel niet behoeven gezegd te worden.

DUITSCHLAND.

— De *Kölnische Zeitung* wijdt, naar aanleiding van den bekenden brief van keizer Napoleon, op nieuw een artikel aan de Italiaansche kwestie. Het blad begint met de opmerking, dat de bommen die bij den aanslag tegen het leven des keizers op 14 Jan. in de straat Lepelletier vielen, eigenlijk in Italie losbarstten. Voorts zegt het blad dat dezelfde personen, die tegen den keizer hunne gal uitbraakten, omdat hij den oorlog in Italie begonnen had, hem, na het sluiten van den vredes preliminairen, verguisden, omdat hij voor Italie niet genoeg gedaan had. Hij heeft wel is waar den veldtogt geopend met de snoeverij, dat hij de Oostenrijkers uit geheel Italie zou verjagen, en de beschaming was welverdiend, toen hij van dit programma moest afzien; doch het valt ook niet te ontkennen, dat de oorlog, bij voortzetting van het programma, een onberekenbaren omvang zou hebben gekregen. Daarbij zal hij zich zelven afgevraagd hebben, en dit was de hoofdzaak: wat nut trek ik er uit? Even als zijn oom heeft hij zich in den kring der Europesche vorsten gedrongen als den breidelaar der revolutie, en nu dreigde hem de revolutie, in Italie boven het hoofd te groeijen. Hij stond tusschen Garibaldi en den Paus, en die verlegenheid is thans nog niet uit den weg geruimd. In den bekenden brief heeft hij dus aan de Italianen een geneesmiddel voorgeschreven, en dit moge nog zoo goed zijn, maar de Italianen willen het niet innemen.

Alsnu komt de *Kölnische Zeitung* tot de eigenlijke kwestie. Wat baat het, roept het blad uit, dat al die plannen nopens een bond den Italianen aan de hand worden gedaan, wanneer zij niet gedwongen zullen worden ze aan te nemen en eene vrijwillige aanneming geweigerd wordt? Wanneer zij de orde en rust weten te handhaven, dan hebben zij nog altijd hun eigen lot in handen, de vereeniging van Sardinie met de hertogdommen is zoo goed als voltooid. Duitschland heeft alle reden om aan deze creatie van het oogenblik een langen duur toe te wenschen, want Duitschland weet uit ervaring, wat uit den Italiaanschen statenbond worden zou, waarop de keizer der Franschen zoo verzot is. De bond zal oneenig en zwak blijven, en dat is juist Frankrijks wensch. Een magtig koninkrijk in Opper-Italie is de eenig wenschelijke zaak voor Europa's rust.

De *Volks-Zeitung* laat zich over het congres, als volgt uit:

»Het Europesche congres moet, wanneer het niet geheel en al een ijdel bewijs van Europesche zwakheid wil leveren, bepaald en beslissend optreden, en althans de eene wonde van Italie, de Venetiaansche, genezen. Rusland, Engeland en Pruissen moeten al de verouderde rigtingen en oordeelvellingen vaarwel zeggen en den moed hebben, Italie werkelijk tot de Adriatische Zee vrij te maken. Wordt daartoe eene geldelijke schadeloosstelling ten behoeve van Oostenrijk vereischt, dat is minder. In allen gevalle moet het congres datgene doen, wat toch eenmaal tot stand gebragt moet worden."

De inlijving der hertogdommen bij Sardinie beschouwt de *Volks-Zeitung* als iets, waarvan de doelmatigheid niet betoogd behoeft te worden.

— Sedert 14 October is de koning van Pruissen zigtbaar in beterschap vooruitgegaan.

— Naar men verneemt zal de Pruissische regering bij den landdag een wets-ontwerp indienen betreffende de uitbreiding der marine. Men zegt, dat een crediet van $2^1/_2$ à 3 millioen thalers zal worden aangevraagd, waarvan het bedrag minder zal moeten strekken tot het doen bouwen van oorlogsbodems, dan tot het uitbreiden der versterkingen aan den Jahde-boezem, en die op het eiland Rugen aangelegd zijn, wijders tot het nemen van zoodanige maatregelen, welke als grondslagen kunnen dienen tot het vormen eener oorlogsvloot.

— Men verneemt dat de som, welke voorloopig ter beschikking gehouden wordt, ten einde in de kosten van de Pruissische expeditie naar Oostelijk Azie te voorzien, een millioen Th. bedraagt. Het eerste schip van het Japansche eskader is dezer dagen reeds Elseneur gepasseerd.

— In geheel Pruissen vormen zich tegenwoordig arbeidersvereenigingen, die beoefenaars der wetenschap betalen, om het onderrigt in hun midden te verbreiden, als ook om gezamenlijke genoegens te smaken. De hier ter stede bestaande vereeniging teld 4000 leden en sommige ongeruste zielen zien er reeds in eene wederoptreding der democratische partij. De minister van binnl. zaken heeft tot den gouverneur van Koningsbergen, die deze vereenigingen wilde ontbinden, een schrijven gerigt, om te verklaren, dat men genoemde vereenigingen moet laten bestaan, zoolang zij zich slechts met zaken, haar beroep en onderrigt betreffende, bezig houden.

— De Kasselsche dagbladen zijn opgevuld met de beschrijving der plegtige begravenis van Spohr, waaraan niet alleen het aanzienlijkste gedeelte der bevolking, maar zelfs het hof deel heeft genomen. De keurvorst en zijne gemalin hadden zich aan een venster geplaatst, om de lijkstatie, die met treurmuziek en gezang gepaard ging, te zien voorbijtrekken. De staatsiekoets des keurvorsten volgde den trein.

— In Duitsche dagbladen is op nieuw sprake van eene kolossale nalatenschap van zekeren, voor ruim eene halve eeuw in Oost-Indie overleden Severin Oellig, uit Linz aan den Rijn. Door de ophooping der interessen zou het kapitaal thans tot 10 millioen gulden vermeerderd zijn, die onder het toezigt der regering, in Nederland zijn gedeponeerd. Niet minder dan 80 personen in Duitschland beweren thans aanspraak, of ten minste deel aan deze rijke erfenis te hebben, en hebben om in het bezit daarvan te geraken, de tusschenkomst der Pruissische regering ingeroepen.

— Koning Lodewijk van Beijeren laat op zijne kosten in de nabijheid van Kelheim, een prachtig gedenkteeken bouwen, ter herinnering aan de bevrijding van Duitschland van de Fransche overheersching. Het zal de gedaante van een met 32 kolossale zuilen versierden tempel hebben, en op den 50sten verjaardag van den slag bij Leipzig ingewijd worden. Tevens laat de koning op zijne kosten den veldmaarschalk prins v. Wrede, een standbeeld te Heidelberg zijne geboortestad, oprigten. Dit 10 voet hooge standbeeld stelt den prins voor in zijn uniform als veldmaarschalk, houdende in de regter hand den maarschalksstaf en rustende met den linker voet op eene bom. Het model is door den beroemden beeldhouwer Bruggers veraardigd.

BELGIE.

— Bij den brand in het entrepôt te Antwerpen op 23 Octob. ll. is, behalve de heer Lynen, ook nog de heer Janssens, de zoon van een der meest geachte ingezetenen aldaar, omgekomen. Beider lijken zijn in een afgrijsselijken toestand uit de puinhoopen opgedolven.

Eerst nu kan men zich een denkbeeld vormen van de hevigheid, waarmede de brand heeft gewoed, daar niet slechts de verbrande suiker als eene dikke lijmerige vloeistof de losse steenen tot klompen heeft gevormd, maar de verkoolde rijst slechts in zwarte klonten in den vorm van cokes te voorschijn is gekomen.

Nog altoos is de oorzaak van den brand niet bekend. Men weet alleen, dat den 22 Octob. bij den afloop der werkzaamheden in het gebouw zelfs niet de minste schijn die aanleiding tot ongerustheid kon geven, viel op te merken, terwijl er in de magazijnen ook geen vuur was gebruikt; zoodat men voor het oogenblik nog niets anders kan veronderstellen, dan dat de eene of andere koopwaar door broeijing in brand is geraakt. Naar men zegt, waren al de verbrande goederen verassureerd, doch wat de gebouwen betreft, deze waren niet tegen brandschade verzekerd. Het blijft daarbij natuurlijk niet onopgemerkt, dat de brand is uitgebarsten en de meeste verwoesting heeft aangerigt in dat gedeelte van het gebouw, hetwelk altoos werd verondersteld tegen alle brandgevaar volkomen beschermd te zijn.

Volgens opgave waren de navolgende goederen in het verbrande gedeelte van het gebouw aanwezig:

Firma's.	*Collis*	*Artikelen.*	*Gew. in Kilo's*		*Waarde.*
De Poorter & Pottieuw	349	Ongepelde Rijst	28298	fr.	7075
»	176	»	14050	»	3500
»	5400	»	395072	»	98750
»	20	Gepelde dito	2079	»	736
v. d. Berg & Comp.	50	Katoen	9146	»	14640
Labours & Comp.	88	Hennep	10134	»	10134
Gebr. Ceulemans	5	Hop	499	»	600
J. Schull	2700	ongepelde Rijst	190634	»	47650
»	1300	»	91419	»	22875
Van Heensel & Segers	150	Gepelde dito	15000	»	5400
L. Schel	67	Ruwe Suiker	15064	»	9964
»	102	»	20409	»	13056
»	524	Ongepelde Rijst	42300	»	10575
Ch. Grisar	50	Gepelde dito	5410	»	1954
		Totaal	839516	fr.	146629

Bij de opruiming van het puin in het entrepôt zijn er zooveel aanmerkingen gemaakt op de constructie van het muurwerk, dat er allerlei geruchten omtrent den hoogst gebrekkigen aanleg van het gebouw in omloop zijn gekomen. Die geruchten zijn intusschen niet geheel ongegrond, want het blijkt thans inderdaad, dat de muren in plaats van uit goeden metselsteen en tras-specie, grootendeels slechts uit puin en zand waren opgetrokken. Desniettegenstaande heeft er bij den aanleg van het werk geene frauduleuze handeling plaats gehad, aangezien in het bestek duidelijk was bepaald, dat de muren, te rekenen van de vloeringen tot aan de gewelven, ter dikte van 10 centimeters uit steen en tras-specie gemetseld, maar verder met zand aangevuld moesten worden, terwijl in het plan ook werd voorgeschreven, dat op de eerste verdieping de ijzeren standaarts slechts boven op eene laag tras moesten geplaatst worden. Gelukkig dat reeds bij de uitvoering van het bestek in het oog viel, hoe weinig soliditeit het gebouw door dit laatste moest verkrijgen, en ten gevolge daarvan, bij eene supplementaire bepaling, de standaarts op een stevig metselwerk van papesteen met goeden kalk werden geplaatst. Voor het overige bleef evenwel het bestek gelijk het was opgemaakt, en dat men nu in de muren grootendeels slechts puin en zand vindt, is niets anders dan volgens de bedoeling en uitvoering van het vastgesteld plan ook moest plaats hebben.

Middel tegen de Insecten.

De Algerijnsche Akhbar prijst het middel aan door de Scientific American aanbevolen als „onfeilbaar ter verdrijving van Muskieten, Muggen, Vliegen en andere lastige insecten." Het middel bestaat eenvoudig in de verdamping van een stuk kamfer ter grootte van ongeveer een half ei, hetwelk in een dun schaaltje of schoteltje boven een nachtlicht hangende eene voor die insecten zoo hinderlijke uitwaseming verspreidt, dat zij oogenblikkelijk het vertrek verlaten.

Errata.

Onder de nieuwstijdingen uit Nederland, (voorkomende in No. 52 van 30 December), is abusivelijk door ons uit de *Rotterdammer Courant* overgenomen en bekend gemaakt, dat de voor Ned. Indie nieuw benoemde Onderwijzers zullen vertrekken als Passagiers der *tweede* klasse; dit moet zijn: als Passagiers *eerste* klasse.

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat is de schrijver

J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co., Samarang.